

IZLOŽBA / EXHIBITION

DU'M

DUBROVAČKI MUZEJ
POMORSKI MUZEJ
DUBROVNIK MUSEUMS
MARITIME MUSEUM

KARTOGRAFSKA BAŠTINA

IZ FUNDUSA
POMORSKOG MUZEJA
U DUBROVNIKU

THE
CARTOGRAPHIC
HERITAGE

IN THE HOLDINGS
OF THE MARITIME
MUSEUM IN
DUBROVNIK

2018
EUROPEAN YEAR
OF CULTURAL
HERITAGE
#EuropeforCulture

Knežev dvor, 3. rujna - 15. studenoga 2018.

Rector's Palace, 3 September - 15 November 2018

Kartografska baština iz fundusa Pomorskog muzeja u Dubrovniku

Izložba u Pomorskom muzeju u Dubrovniku

»Kartografska baština iz fundusa Pomorskog muzeja u Dubrovniku« je izložba koju su realizirali Dubrovački muzeji, a kojom je obilježena Europska godine kulturne baštine 2018. Izložba je bila postavljena u Kneževu dvoru u Dubrovniku i trajala je od 3. rujna do 15. studenoga 2018. Autorica izložbe je voditeljica Pomorskog muzeja, viša kustosica Ana Kaznačić Skurić, dok je likovni postav izradio studio Rašić + Vrabec iz Zagreba.

Na izložbi »Kartografska baština iz fundusa Pomorskog muzeja u Dubrovniku« javnosti je predstavljen dio kartografske zbirke koja se čuva u fundusu Pomorskog muzeja u Dubrovniku. Zbirka pomorskih i zemljopisnih karata i atlasa sadržava više od

500 primjeraka karata, planova, globusa i atlasa, nastalih u širokom vremenskom rasponu – od 16. stoljeća do suvremenih kartografskih izdanja iz 20. stoljeća. U njoj su zastupljeni sadržajno vrlo raznoliki kartografski prikazi hrvatske obale Jadrana, Dubrovačke Republike, Sredozemlja, Europe i ostalih dijelova svijeta. Riječ je uglavnom o tiskanim izdanjima, iako su zastupljene i rukopisne karte. Kao vrijedna muzejska građa kartografski dokumenti počeli su se skupljati još od početka rada Pomorskog muzeja, pa su prvi primjerci prikupljeni još 1941. godine donacijama građana za potrebe izložbe »Dubrovačko pomorstvo kroz vjekove«. Najstarije kartografsko djelo iz fundusa je vene-

cijansko izdanje Ptolemejeve *Geografije* iz 1598. godine.

Izložba je koncipirana u tri tematske cjeline: kartografija europskih zemalja, kartografija Dubrovačke Republike i pomorska kartografija Jadrana. Predstavljeno je ukupno 87 kartografskih djela iz fundusa, dok je karta Dubrovačke Republike Miha Pešića iz 1746. godine posuđena iz Državnog arhiva u Dubrovniku. Odabrane karte prate razvoj novovjekovne kartografije europskih zemalja, pretežito u službi pomorstva. Velik broj kartografskih djela na ovoj izložbi izložen je po prvi put.

Od kartografskih radova odabrane su karte najboljih europskih kartografa iz 17., 18. i 19. stoljeća: V. M.

Cartographic Heritage in the Holdings of the Maritime Museum in Dubrovnik

Exhibition in the Maritime Museum in Dubrovnik

“Cartographic Heritage in the Holdings of the Maritime Museum in Dubrovnik” was an exhibition staged by the Dubrovnik Museums to mark the European Year of Cultural Heritage 2018. The exhibition was mounted in the Rector’s Palace in Dubrovnik from 3 September to 15 November 2018. The author was the manager of the Maritime Museum, senior curator Ana Kaznačić Skurić, and the artwork was provided by Rašić+Vrabec Studio of Zagreb.

The exhibition introduced the public to part of the map collection in the holdings of the Maritime Museum in Dubrovnik. The full collection of maritime and geographical charts, maps and atlases, plans and globes, consists of over 500 items ranging from the 16th century to modern,

20th-century editions. There is wide range of content, with cartographic depictions of the Croatian Adriatic coastline, the Republic of Dubrovnik, the Mediterranean, Europe and other parts of the world. Most are printed, though there are some in manuscript form. The Maritime Museum began collecting cartographic documents in 1941, when it sought donations from local people for an exhibition entitled “Dubrovnik Sailing Through the Centuries”. The oldest work in the collection is a Venetian edition of Ptolemy’s *Geographia* date 1598.

The exhibition was divided into three thematic units: cartography of European countries, cartography of the Dubrovnik Republic, and Adriatic maritime cartography. Altogether, 87 works from the museum holdings

were on show, while the map of the Dubrovnik Republic by Miho Pešić dated 1746 was on loan from the State Archives in Dubrovnik. The selected maps traced the development of modern-era cartography, primarily for maritime purposes, in European countries. A large number of the cartographic works in this exhibition were shown for the first time.

Maps by the best European cartographers of the 17th, 18th and 19th centuries formed part of the exhibition: V. M. Coronelli, G. Cantelli, N. Sanson, G. Sanson, J-C. de Borda, J-N. Bellin, L. Furlanetto, V. de Lucio, C-F. Beaupré, F. de Wit, J. Danckerts, J. van Keulen, F. J. J. Reilly, T. C. Lotter, J. E. y Tello, W. H. Smyth, J. W. Norie and others.

Coronellija, G. Cantellija, N. Sansona, G. Sansona, J. C. de Borde, J. N. Bellina, L. Furlanetta, V. de Lucia, C. F. Beautemps-Beaupréa, F. de Wita, J. Dankertsa, J. van Keulena, F. J. J. Reillyja, T. C. Lottera, J. E. y Tella, W. H. Smytha, J. W. Noriea i drugih znamenitih kartografa i izdavača.

Od ostale kartografske građe iz 19. i 20. stoljeća izložene su pomorske karte Sredozemlja i Atlantskog oceana Hidrografskog ureda iz Madrida, karte dijela dalmatinske obale i Sredozemlja britanskog Admiraliteta, kartografski prikazi pojedinih dijelova hrvatskoga obalnog područja Hidrografskog instituta iz Genove i Vojno-geografskog instituta iz Milana, obalne karte dubrovačkog područja Hidrografskog ureda Carsko-kraljevske ratne mornarice u Puli, Vojno-geografskog instituta iz Beča, Vojno-geografskog

instituta iz Beograda i Hidrografskog instituta Jugoslavenske ratne mornarice iz Splita.

Osobito vrijedna izdanja na izložbi su stari atlas, od kojih se posebice ističu: talijansko izdanje Ptolemejeve *Geografije* iz 1598. godine, englesko izdanje Mercator-Hondiusova atlasa, koji su 1633. zajednički pripremili i izdali J. Janssonius i H. Hondius, rucopisni primjerak portulanskog atlasa Sredozemlja iz 1649. godine iz glasilovite radionice obitelji Oliva iz Messine, atlas venecijanskog kartografa V. Coronellija *Isolario dell' Atlante Veneto* u dva dijela iz 1696. godine, *Atlas nouveau* A. H. Jaillota iz 1692. godine, atlas francuskih kraljevskih hidrografa J. Rouxa i Laurenta Brémonda iz 18. stoljeća, atlas francuskih pomorskih časnika F. Oliviera iz 1775. godine i J. J. Allezarda iz 1833. godine, atlas tali-

janskog kartografa Luigija Lambertija iz 1868. i 1871. godine s planovima luka i zaljeva na Sredozemlju, Crnom i Azovskom moru, atlas Vicka Nikolinog Vodopića iz prve polovine 19. stoljeća s kartama francuskih i talijanskih kartografa iz 17. stoljeća izdanih u izdavačkoj kući De Rossi u Rimu, koji ujedno na poleđini sadržava dvije volantne rucopisne karte širega jadranskog zaleđa s prikazom teritorija Dubrovačke Republike, te atlas Sredozemlja grčkog kapetana Nikolaosa Kefalasa iz 1818. godine.

O kartografskoj baštini koja se čuva u Muzeju dosad je nekolicina autora pisala u svojim radovima i osvrtima. Svakako je najvažniji rad mr. sc. Anice Kisić u katalogu izložbe »Obala Hrvatske na pomorskim i geografskim kartama«, koja je otvorena u listopadu 1988. godine u Kneževu

Other cartographic material of the 19th and 20th centuries included maritime charts of the Mediterranean Sea and Atlantic Ocean by the Madrid Hydrographic Office, maps of sections of the Dalmatian coastline and Mediterranean by the British Admiralty, cartographic depictions of sections of the Croatian littoral by the Hydrographic Institute of Geneva and the Military-Geographic Institute of Milan, coastal maps of the Dubrovnik area by the Hydrographic Office of the Imperial-Royal Navy in Pula, the Military-Geographical Institute of Vienna, the Military-Geographical Institute of Belgrade, and the Hydrographic Institute of the Yugoslav Navy in Split.

Old atlases formed a particularly valuable part of the exhibition. Among them were an Italian edition of Ptolemy's *Geographia* dated 1598, an English edition of the Mercator-Hondius atlas, produced and published by J. Janssonius and H. Hondius in 1633, a manuscript copy of a portolan atlas of the Mediterranean dated 1649 from the famous Olivo family workshop in Messina, a 1696 edition of the Venetian cartographer *Coronelli's Isolario*

dell'Atlante Veneto in two parts, A. H. Jaillot's 1692 *Atlas nouveau*, 18th-century atlases by the French royal hydrographers J. Roux and Laurent Brémond, atlases by French navy officers (F. Olivier, 1775, and J. J. Allezard, 1833), an atlas by the Italian cartographer Luigi Lambertini dated 1868 and 1871, with plans of harbours and bays in the Mediterranean, Black and Azov Seas, and atlas by Vicko Nikolin Vodopić from the early 19th century, with maps by French and Italian cartographers from the 17th century, published by De Rossi in Rome, which also have on the rear two manuscript maps of the wider Adriatic hinterland depicting the territory of the Republic of Dubrovnik, and an atlas of the Mediterranean by the Greek captain Nikolaos Kefalas dated 1818.

Several authors have written about the cartographic heritage kept in the Museum. The most important is a paper by Anica Kisić in the exhibition catalogue for "The Croatian Coastline on Maritime and Geographic Maps" held in October 1988 in the Rector's Palace in Dubrovnik as

part of an international symposium, "Five centuries of geographic maps in Croatia". The catalogue covers cartographic material from several Croatian institutions and a few of the maps and atlases from the holdings of the Maritime Museum in Dubrovnik.

The exhibition was accompanied by a bilingual catalogue with chapters on a historical overview of cartography, the development of maritime cartography and the cartography of the Republic of Dubrovnik, with a list of the catalogue units expertly produced according to the International Standard Bibliographic Description for Cartographic Materials (ISBD CM), adapted to museums, along with a list of cartographers, engravers and publishers.

The exhibition was staged with the aim of acquainting the wider public with the cartographic works held by the Maritime Museum, since they form an important part of Dubrovnik's cultural heritage. They are an important historical source bearing witness to the places and times in which they were produced, and an important source of information for scientific research. The exhibition also aimed to popularize cartography as a prominent science and art, and to attract interest in studying this important aspect of our cultural heritage.

Old maps have documentary value and form part of written history, so they are essential in the presentation and preservation of a nation's cultural heritage. Many of them attract attention because of their historical, geographic and artistic contents. Some are real works of art, reflecting the artistic styles of the times when they were made. As exceptional examples of cultural goods, care must be taken to protect them and preserve them for future generations.

Ana Kaznačić Skurić ■

dvoru u Dubrovniku, u povodu međunarodnog simpozija »Pet stoljeća zemljopisnih karata Hrvatske«. U tom je katalogu uz kartografsku građu iz raznih hrvatskih institucija obrađen i mali dio karata i atlasa iz fundusa Pomorskog muzeja Dubrovačkih muzeja.

Izložbu prati i reprezentativni dvojezični katalog koji, uz poglavlja o povijesnom pregledu kartografije, razvoju pomorske kartografije i kartografije u Dubrovačkoj Republici, donosi i popis kataloških jedinica, stručno obrađenih prema Međunarodnom standardu za opis kartografskog gradiva – ISBD(CM), prilagođen muzejima, kao i popis kartografa, gravera i izdavača.

Izložba je realizirana s ciljem upoznavanja šire zainteresirane javnosti s kartografskom zbirkom koja se čuva u fundusu Pomorskog muzeja, a koja je jedan od važnih segmenata dubrovačke kulturne baštine. Sačuvana kartografska baština vrijedan je povijesni izvor koji svjedoči o prostoru i vremenu u kojem su kartografska djela nastala, i važan izvor podataka za znanstvena istraživanja. Također, izborom izložaka namjera je bila i popularizacija kartografije kao istaknute znanosti i umijeća, a ujedno nam je želja i privući zainteresirane za proučavanje toga važnog dijela našega kulturnog naslijeđa.

Stare su karte zbog svoje dokumentarne vrijednosti, kao dio pisane kulturne baštine nezaobilazan element u prezentaciji i očuvanju kulturne baštine jednog naroda. Mnoge od njih plijene pozornost kako s povijesnog i geografskog tako i s umjetničkog gledišta. Pojedini primjerci su prava umjetnička djela koja odražavaju likovne stilove vremena u kojem su nastale. Budući da predstavljaju iznimno važno kulturno dobro, potrebno je voditi brigu o njihovoj permanentnoj zaštiti, kako bi ih sačuvali za buduće naraštaje.

Ana Kaznačić Skurić ■